

tán elmondja azt is, hogy miért nem kell nekik Andrássy javaslata s miért nem kellett volna bármilyen.

Igy járt az a tábor, a melynek nem kell a választójog kontemplált reformja. Nem azért nem kell, mert a reform rossz, hanem mert nekik, privát érdekeiknek és céljaiknak nem hasznos. Ebben a táborban merőben olyan elemek fogtak kezdet, a melyek ellenségei a történelmi magyar államnak. Miután szemlélt tartottunk a javaslat ellenségein, egy másik cikkben azt látjuk ki, hogy mi az, ami nem tetszik Andrássy javaslatában.

Boszniát bekebelezik a monarchiába.

Mint hírlik — írja »Az Ujság« — vagy már a delegációk tanácskozásait megnyitó királyi trónbeszédben, vagy pedig a delegációk tárgyalásának ideje alatt közléteendő hivatalos nyilatkozatban az a közlés foglaltatik majd, hogy immár elhárultak azok az akadályok, melyek eddig nem tették lehetővé, hogy *Bosznia-Hercegovina okkupációja* annektálássá változtassék. A delegációk tehát arról fognak értesülni, hogy a megszállott tartományokból rövid időn belül a magyar-osztrák monarchiába bekebelezett tartományok lesznek. A világpolitikai helyzetre való tekintettel azonban a monarchiának — így okoskodnak az illetékes körökben — számolnia kell azzal az eshetőséggel, hogy *Bosznia-Hercegovina* annektálása bonyodalmakat támaszthat. Minthogy ebből esetleg háborus bonyodalmak támadhatnak, előáll a hadsereg megszorításának föltétlen szükségessége.

A spanyol királyi pár Budapesten.

Ünnepi köntösbe öltözött tegnap a magyarok fővárosa. Ami a fényt s pompát emelhetette mindent elővettek, hogy ékes királyhoz méltó fogadtatásban részesüljön a királyi vendég XIII. Alfonz. Sok fáradozással, de igazi lelkesedéssel követelt el mindent a főváros, hogy a magyar

gavallériának, a magyar vendégszeretnek tiszta hü képét mutathassa be egy idegen uralkodó előtt.

És ebbe az ünnepi hangulatba egy disszonáns hang is vegyül, mely talán nem is olyan komoly, mint az a lapok híresztelik s ez annak a fanatikus embercsoportnak, az anarchistáknak a híre. Ha azonban a lapok híradásai mégis valók volnának és a spanyol királyi pár fogadtatását keblemetlené akarnák tenni, ugy ez egyáltalán nem róható fel a magyarok terhére, mert azokat az anarchistákat, ha tényleg itt volnának, nem magyar föld szülte, hanem idegenből jöttek. Elnémításukra a magyar hatóságok azonban olyan széleskörű intézkedéseket tettek, hogy ehhez hasonlót még soha sem tapasztalt az ország.

A spanyol uralkodói pár érkezéséről tudósításuk a következő:

Az előkészületek.

A főváros lakossága már a kora délelőtti órákban azokon az utvonalakon hullámozott, a melyre a bevonulás a hivatalos program szerint jelezve volt. A rendőrség valóságban a kimerülésig dolgozik és napok óta minden egyéb munkát mellőzve csupán a vendékirály életbiztonságának szenteli magát. A bevonulás utvonalain minden ház megvan szállva detektívvel. A kapukat a kora délelőtti órákban bezáratták és szigorúan megtiltották a házbelieknek, hogy padlásablakokból, vagy a háztetőről nézzék a bevonulást. A katonaság pontban délután 1 órakor vonult föl teljes díszben.

A nézőközönség e katonai korden mögött nézi ezt az elővigyázatos nagy pompát. A gyalogjárón alig férnek a kíváncsiak, akik csöndben, türelemmel várják a nagy eseményt: a bevonulást. A kocsitron ötpercenként lovas és gyalogos rendőrcsapatok cáirkálnak. Feltűnést okoznak a bécsi és spanyol detektívek. Utóbbiakat arcszínükön kívül érthető idegességük már messziről fölismerhetővé lesz mindenki előtt. A rendre különben *Boda Dezső főkapitány* személyesen ügyel föl, aki déli 11 óra óta a nyugati pályaudvarral szemben táborozik törzskarával. Ugyanott nyertek elhelyezést a sajtó tudósítói is, akik közül egy-egy szerkesztőség részéről csupán 2 ujságíró

lehet jelen a bevonulásnál. Tizenkét órakor minden forgalom beszünt a bevonulás utvonalán. A villamos vasut szintén vesztegel és a Podmanicky-utcán tul nem közlekedhetik. Nagyon kellemetlen helyzetben vannak azok is, akik a nyugati pályaudvarról délután Orsova felé kénytelenek utazni. Igazolás után bocsájtják őket a jegypénztárhoz és a várótermet a vonat indulásáig nem szabad elhagyniok.

A telvonulás.

Félkettőkor már kezdenek fölvonulni az udvari tisztviselők. Három óra előtt 10 perccel érkezik a király, *Ferenc Ferdinánd* és az uralkodóház tagjaival. Mindenütt lelkes, viharos éljenzés kíséri utjában. A kordont álló katonaság feszesen tiszteleg. A király láthatólag jó kedélyben, mosolyogva fogadja az üdvözléseket. A király kíséretében vannak: *Mária Annunziata főhercegnő, Lipót bajor herceg, Izabella főhercegnő, György bajor herceg, Frigyes főherceg, Gabriella főhercegnő, Konrad bajor herceg* és az udvari diszkiséret. A nyugati pályaudvaron a diplomáciai testület, a magyar főrendiház és képviselőház tagjai nagyszámmal, élükön a kormánnyal. Az osztrák kormányt *Klein* igazságügyminiszter képviseli. A Perronon a spanyol király nevét viselő 38. számú császári és királyi gyalogezred díszszáza és zenekara vonult ki teljes díszben.

Délután 3 órakor a spanyol király vonatának némi késését jelentik, ami érthető aggodalmat kelt a várakozók soraiban. A fölszigazott fantáziatermészetesen merénylet híreket kolportál a bevonulás utvonalain várakozó közönség soraiban noha ennek — mint csakhamar kiderült — semmitéle alapja sincsen. A késést a gép baja okozta, amelyet idejekorán észrevett a vonatvezető személyzet és a menetsebesség lassítá sával állta utját a nagyobb bajnak. Így mindössze egy negyedórás késést okozott a gépen észlelt, hiba, amiről a vonat beérkezése előtt jelentést tettek uralkodónknak.

A király megérkezése.

Három óra 16 perckor jelentik a spanyol király vonatának érkezését. Ő felsége a király és a főhercegek az udvari váróterem délszaki növényekkel dusan díszített bejárata előtt foglalt helyet. Ahogy az udvari vonat berobogott, XIII. Alfonz gyorsan kiszállott a szalonkocsiból és miután a királynőt a lépcsőkön lesegítette,

— Hát mért is nem takarodik Winnie mellől? Isten a megmondhatója, hogy elég gyakran s elég durván utasítottam vissza, de a hozzá hasonlók nem igen veszik észre az intést. Es nem lehet kihozni a béketűrésből. Na, ha én lettem volna az ő helyében már rég megvédtem volna magamat; de ő mindig valami édes cukorba mártott beszédet tart készletben s bolondá teszi vele az embert.

A másik estén m. Westwood elemében volt. A szálloda éttermében egy kis mulatságot rendezett valami szegény ember családja javára, aki a vízbe ugrott.

A szálloda valamennyi talentumos emberét igénybe vették. A programban ének, zene, szavaltat, monolog s tudja isten még mi minden volt.

Az egész ünnepélynek m. Westwood volt az éltető eleme es lelke s gömbölyű alakja mindenütt ott volt, most a hallgatóság között tapsolva, lelkesen a művésznek vagy művésznőnek, majd ott forgolódott a bejárati ajtó előtti pénztárnál, hogy néhány pillanattal később megint a zöld teremben rendezzen a rendezők közt.

Nemcsak, hogy ő hozta fel s eresztette le a függönyt, hanem még a sugó szerepét is ő vállalta el s olyan rekedten s hangosan sugott a sugólyókból, hogy a suttogása az egész termen végigrengelt.

Annyira megerőltette magát, hogy az est még félig sem telt el s mégis úgy zihált, mint a hal ha szárazra hozzák, míg a biborpirosra vált homlokára kiülő verítékcseppek egész koronát alkotnak a fején.

A program utolsó pontja a legérdekesebbnek a legmulatságosabbnak ígérkezett; mert mr. Westwood egy elektromos stereoptikon segítségével pillanattelvételeiből egy egész sorozatot mutatott be elektromos világítás mellett. »Erdekes helyzetek«-nek keresztelte el őket s mindmegannyi helyi vonatkozása volt.

Az első kép egy jól ismert városi lakost mutatott, amint, láthatólag mély elmerültségben a tenger partján a töltésen állott, míg természetes életpárja a férjét egy kis napernyővel akarja a nap heve ellen megvédeni. A közelben két leányka áll, ki nevetve nézi az érdekes jelenetet.

A másik kép egy tipikus tengerész kuny-

hója belsejét ábrázolta, amelyet szemmeláthatólag az ablakon keresztül vettek fel s a tengerész az abban a pillanatban mutatja be, mikor kutyájának a fejét simogatja. A harmadik a tengerben fürdő közönség egy részét tünteti fel.

— Emiatt pedig két turbékoló galambnak a képe látható, — mondta, miközben a képet igazgatta, — amelyet tegnap a tengerparttól lekaptam. A távolság a parttól azonban olyan nagy volt, hogy az alakok a lemezen nagyon kicsinyek voltak; most azonban a nagyító-lencse segítségével, azt hiszem, egész jól fognak festeni.

A kép a vászonra vetődött s az egész közönség frenetikus tapsviharba fogott. Mr. Westwood azonban a rettegés és harag egy bizonyos vegyülékével menekült a színpadról.

— Lássá, — szólott Jach St. Aubin másnap az egyik barátjához — az öreg ravasz fickó ezt az utat választotta, hogy eljegyzésemet Winnie lányával közhírré tegye. Furesz egy gondolat, nemde?

Piuk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

Leányok! üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-táskák 23, könyvszifjak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, ketős stb.

Grammophonok nagy választékban részletfizetésre is.

Intézetek részére teljes felszerelések.

Öröskéhez sietett, aki szívélyesen kezét szorított a fiatal uralkodóval és megcsókolta. A szokásos bemutatkozások és tisztelegések után kezdetét vette a bevonulás, amely minden incidens nélkül folyt le.

A bevonulást 10 fehérlovas rendőr nyitotta meg, melyet nyomon követett Boda főkapitány kocsija, majd a polgármesteré. Ezután következett a király fogata, melyben uralkodónk foglalt helyet a spanyol királyllyal.

A rendőrség a bevonulás alatt.

A merre a két uralkodó elhaladt mindenütt katonaság és rendőrség állott sorfalat. Az eddigi tapasztalatok szerint az nyert beigazolást, hogy a szokásos katonai, vagy rendőri ental nem felel meg hivatásának, mert bár távol tartja a közönséget, mégis arccal az illető őrizett felé van fordulva, tehát nem láthatja, hogy mi történik a háta mögött. A spanyol király fogadtatásánál ezen a szokásou változtatva lett.

A rendőrség ugyanis, mikor a bevonulás megkezdődött, háttal volt fordulva az uralkodóknak s így a közönséggel állott szemközt s annak minden mozzanatát figyelemmel kísérhette.

A rendőrségre azonban nem volt szükség. Az egész bevonulás alatt mindössze egy kis eset történt. Ugyanis egy államvasuti munkás, aki szerencsétlenség következtében a karját vesztette, áttört a rendőri kordonon és segélyezés iránti kérvényt akart bedobni az uralkodó kocsijába. A munkást a rendőrség letartóztatta s bekísérte.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási szakkbizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését, amelyen csupán a rendes folyó ügyeket tárgyalták.

Glac Antal főispán távollétében Rimler Károly polgármester elnökölt; jelen voltak: Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, dr. Baróthy Ákos v. főorvos, dr. Thury László v. főügyész, May Sándor kir. főmérnök, Hlatky Endre, Rádl Ödön, Mezey Mihály, Sulyok István, dr. Adorján Emil, dr. Kurländer Ede, dr. Cseresnyés Béla jegyző.

Az ülés elején előterjesztette dr. Cseresnyés Béla jegyző a polgármester jelentését a közigazgatás szeptember havi állapotáról, amelyből közöljük a következő érdekesebb adatokat:

A közegészségügyi állapot szeptember hónapban jó volt, amennyiben a születések száma felülmúlta a halálozásokét s a heveny-fertőző betegségek is csak szórványosan mutatkoztak. A hasi hagymáz 13 esetben, 2 halálozással; a röhény 4 esetben, halálozás nélkül és a ronszó toroklob 4 esetben, 1 halálozással jelentkezett.

Megemlíti a jelentés, hogy az Oroszország felől fenyegető kolera-járvánnyal szemben szükségesnek mutatózó óvrendszabályok azonnali foganatosítását a városi tanács elrendelte.

A gyermekkorházban szeptember hónapban 60 befekvő és 230 bejáróbeteg, — a járványkorházban pedig 6 beteg ápolatott.

Született 63 fiú és 79 leány, összesen 142 gyermek.

Elhalt 64 fi és 46 nő, összesen 110 egyén. Városrészek szerint elhalt: Olasziban 21. Újvárosban 24, Váralja-Velenczén 21, a kórházakban 44. Hét éven alóli gyermek 36 halt el, szegény beteg 467 gyógykezeltetett az orsz. betegpótlási alap terhére.

A közbiztonsági állapot kielégítő volt. Előfordult ugyan egy nagyobb jelentőségű bűncselekmény, a munkásbiztosító pénztár ká-

rára történt 1700 koronás kasszalopás, — ez azonban nem annyira a közbiztonság rovására írható, mint inkább annak a körülménynek tulajdonítandó, hogy a pénztár előjárósága a kassa biztonsága érdekében még a legemlékező berendezkedés megtételét is elmulasztotta. A betörőket nyomozzák.

Lopás 72, sikkasztás 12, csalás 8, súlyos testi sértés 6, könnyű testi sértés 14, magánlak megsértése 2 és okirat hamisítás 2 esetben volt bejelentve. A nyomozás 80 esetben sikeres, 30 esetben sikertelen volt.

Letartóztattak 85 egyént, s ezek közül eltoloncoltattak 74-et.

Utlevél kiadatott 9 Európába, 3 Amerikába.

Kihágási feljelentés 206 esetben tétetett. Szeptemberben 2 öngyilkosság és 1 tüzeset történt.

A közzadók szeptember havi bevételi eredménye kielégítő volt, amennyiben 13996 kor. 69 fillérrel több kincstári adófolyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt: kincstári adóban 36978 kor. 72 fillér, kamatban 1530 kor. 50 fill., betegpótlási pótdobban 1820 kor. 8 fill., kamatban 18 kor. 04 fill., hadmenetességi díjban 2069 kor. 73 fill., kamatban 219 kor. 11 fill., iparkamarai illetékben 2917 kor. 9 fill., fegyveradóban 12 kor., óvodaadóban 806 kor. 91 fill., mely összegek a kir. dóhivatalba szállították át. Városi adóban 20,839 kor. 62 fill., vízdíjban 6567 kor. 80 fill., utadóban 3535 kor. 80 fill. folyt be.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

A város képviselőjében Rimler Károly polgármester előterjesztette, hogy a nagyvárad városi vasut a kolozsvári-utcai villamosvonalból iparvágányokat épített ki, anélkül, hogy a várostól a helyhatósági engedélyt kieszakozta volna. Ezen önkényesen lefektetett iparvágányok műtanrendőri bejárása alkalmával a város képviselői tiltakoztak az üzembhelyezés engedélyezése ellen, azonban ezen tiltakozást a bejárás vezetését teljesítő miniszteri kiküldött nem vette figyelembe, s az üzembe helyezésére engedélyt megadta. Mivel a vágányok építésénél a városi vasut törvénytelenül járt el s megsértette a város autonóm jogát, a polgármester kéri, hogy a közigazgatási bizottság felterjesztést intézzen a kereskedelmi miniszterhez s kérje a megadott üzembhelyezés beszüntetését és utasítsa a városi vasutat a törvénybetartására. A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy feliratot intéz a fenti értelemben a miniszterhez.

Néhány tejhamisítási ügyben az I. fokú ítélet ellen beadott felebbezéseket elutasították.

Éppen így elutasították a Moskovits Mór és fia cég felebbezését a nagyvárad i. szert. püspökség részére a tanács által kiadott építkezési engedély tárgyában.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Illetéktelen támadás Lányi püspök ellen*.

A Nagyvárad Napló merész röptü fantasztíája pedig vigyázzon a tollára! Mert vannak tollak, melyek melyek nem alkalmasak a repülésre. S vannak olyan hangok, melyek mint az egykori tolltulajdonosok a kapitoliumon, arra teszik figyelmessé az embert, hogy ellensége már-már a kapitoliumon, azaz a fejére nő. Ne leckéztessen dr. Lányi József, tinnini püspököt és ne hívja föl a nagyvárad káptalan, se

* Hogy a N. N. kirohanása Lányi püspök ellen milyen rezszust keltett a közönség körében, jele az a körülmény, hogy ime másik felszólalást is kaptunk ellene. Szerk.

ne sajnálja a klerus agitátorjait; hanem addig örüljön, míg mindezek békét hagynak oly példátlan türelmet tanusítva, amilyet a más házán károgo meg nem érdemel.

A keresztény közvélemény követeli magának azt a szabadságot meggyőződése kifejezésére, mely szabadságot megenged magának a szabadgondolkodás és szabadkőművesség embere, midőn a koporsó körül nívánát örök elmulást örök megsemmisülést hirdet. Mindenki jogát tiszteletben kívánjuk tartani, de mástól is tiszteletben tartását követeljük a magunk meggyőződésének s így a Nagyvárad Napló munkatársától is, hogy itt ne merje követelni a keresztény eszmék elnémulását egy keresztény állam által fenntartott, tehát keresztény intézetben, bármennyi az odajáró nem keresztények száma. És jegyezze meg magának, hogy egy katolikus püspöknek missiója van az egész világra, s minden alkalommal joga van hozzászólni minden ember lelkéhez s e jogának gyakorlásában nem engedjük korlátozni híriapok munkatársaitól.

Munkatárs ur, ön tudós ember lehet s sok mindenhez érthet. De mikor a vészskürtöt akarja megfujni s az önnek nem sikerül, akkor csak maradjon a sipolónál. Mert az bizonyos, hogy már jobban tudja önmagáról, megbotrátkozott-e egy általános vallásos irányu beszéden, vagy nem. Sok jelenvolt nyilvánította épülését a hallott szavak fölött s ha ön megbotrátkozott, nincs joga keresztény országban mást hasonló botrátkozásra nógatni Franciaország nem épületes irányának figyelmeztető például való odaállítása miatt.

Nincs joga az egyesre és a községre egyaránt destruktív iránynak arrogáns és követelő propagálására, mert erre nem adhat jogot sem Isten, sem állam, s tiszteletben kell tartani mindenki véleménysszabadságát, ha nincs is vele egy véleményen.

A keresztény közvéleménynek nincs szüksége arra, hogy a nem keresztény békét hagyjon neki, de fordítva igen s jobb lesz, ha nem akarja munkatárs ur fölkaparni a közvéleményeket, mert önérzetes keresztény csak az ön arroganciáján háborodhatik föl.

A keresztény eszmék államalkotó és szabadságbiztosító jellegét bizonyítja az egész kultúrvilág, míg ellenkezőleg igazza volt egyik írónak, ki azt mondotta, hogy a világtörténelem nem tud esetet arra, hogy Jeruzsálem pusztulása óta volt lakói szabadságukért és országukért fegyvert fogtak volna.

Ne féltse a keresztény eszméktől sem keresztény országunkat, melyben lakni csak szerencsés lehet, sem szabadságunkat, melyet önök nem szerettek, hanem sokszor visszaélve vele kihasználnak.

Ha pedig mindenáron nagy ember akar lenni, akkor ne kezdje nagy emberek illetéktelen és kicsinyes bántalmazáson, mert meglátja, hogy kárbavész a fáradsága s így ön lesz aki megbánja. Hanem keresse objektive és nagy szorgalommal az igazságot, ha eddig meg nem találta s tanusítson tiszteletet mások személye és jogai iránt, ha ezen kívánságai önmagára nézve megvannak.

Még egyet. A zsidó rabbik és a protestáns

Új férfi-, fiu- és gyermekruha-üzlet.

Van szerencsénk a t. ruhavásárló közönség b. tudomására hozni, hogy **Zöldfa-utca, (Zöldfa-szálloda épületében, a Sörcsarnok mellett)** e hó folyamán egy **férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletet nyitottunk**, hol legfinomabb szövetekből készült ruhák óriási nagy választékban és igen olcsó árak mellett kerülnek eladásra. **Jelszavunk:** «Kevés pénzért szép ruhát, jó ruhát és csinos ruhát. — Megtekintés ingyen, próbabevásárlással meglehet mindenről győződni — Kiváló tisztelettel

GELBERG és NAGY.

prédikátorok nem kérnek patentet a riporterektől, hogy miről beszéljenek. Ne áltassa magát azzal, hogy majd a kath. papok erre öntől, vagy más kartársától kérjenek felhatalmazást. Bizza csak kérem reájuk és ne ártsa magát olyan dologba, amihez abszolúte semmi köze.

Palotai László végrendelete.

Istenben boldogult Palotay László nagyprepost végrendeletéről már röviden megemlékeztünk.

A kiváló főpap végső rendelkezése méltó az ő életéhez. Kisugárzik belőle fenkölt gondolkodása, puritán egyszerűsége, nemes szíve, játékonysága és áldozatkészsége.

Temetése, végső akaratához képest, egyszerűen ment végbe. Haló porai nem masszív érekegorsóban, hanem egyszerű diófa koporsóban nyugosznak.

Bekövetkezett halála megakadályozta, hogy egy újabb alapítvánnyal gazdagítsa jótékony áldozatkészségének sokaságát. Tervbe vette ugyanis s ezen tervét közölte bizalmasaival, hogy ez évi október hónap elején egy 6000 koronás alapítványt tesz a nagyváradi honvéd hadapródiskola részére, egy növendék neveltetésére. Ezzel akarta rokonszenvét, szeretetét maradandólag kifejezni a honvédség iránt, amelynek bős elődei sorában ő is küzdött a nemzet jogaiért, szabadságáért. Ezen szép és hazafias szándék megvalósítását azonban megakadályozta halála.

Az elhunyt kiváló főpap végrendelete egész terjedelmében a következő:

Az Atya, Fiu és Szentlélek Isten nevében. Meggondolva agg koromat és evvel járó gyengeségeket bekövetkező halálom esetére csekély vagyonomról ép elmével következőleg rendelkezem:

- a) temetésem egyszerű legyen, minő életem volt; testem fa-koporsóba tétessék s azt a temetőbe a káptalan lovai vigyék egyszerű gyász-kocsin, mely célra és egy kis márványkeresztre hagyok 200 koronát; testem b. anyám mellé tétessék.
- b) egy vetiv misére a tiz százalékkal együtt 1100 koronát.
- c) titulo officiositatis százalékkal együtt 800 koronát.
- d) nevemre szóló örök alapítványul a Szent László-menedékháznak két árva neveltetésére 6000 koronát;
- e) Péterfillérre 600 koronát;
- f) Apostolok intézetének 200 koronát;
- g) Szent Vince-intézetnek 500 koronát, valamint az Immaculata-intézetnek is 500 koronát;
- h) Szent László Társulatnak 300 koronát, Kath. Körnek 1500 koronát;
- i) Iparos-egyletnek 300 koronát.
- k) Erzsébet-árvabáznak 300 koronát;
- l) Legény-egyletnek 200 koronát;
- m) Kórházi apácáknak egy misére 200, valamint mise-gyertyára 200 koronát.
- n) Szegényeknek temetésemkor 200 koronát;
- o) Elhunyt László atyámért s Mária anyámért és Johannáért a várad-olaszii plébániának százalékkal együtt misére 600 koronát;
- p) a berettyóújfalusi templomnak, az orosz-házi fiók-egyháznak és a felépítendő bucsai templomnak egy-egy énekes misére százalékkal együtt per 250 K., összesen 750 koronát;
- q) Házi személyzetemnek összesen 1900 koronát;
- r) Térdeplóm feletti képeket hagyom Linderbergernek;
- s) Magyar könyveimet és a német Lexikonokat hagyom az Orsolyák képezdájének, német és latin beszédek osztásának ki a kispapok között;

sz) A Munkácsy-féle három Jézus-képet a László-menedékháznak, vörös reverendás Szoldatics festette arcképpemmel együtt;

t) A honfoglalási képeket hagyom az Immaculata intézetnek, főnöknő még választhat pár képet;

ty) Háznál található ezüstneműek, butorok, borok, tehének és művészekből való olajfestésű és nyomatu képek eladassanak.

Végrendeleti végrehajtóul kérem Fetser Antal püspök urat, kinek lelkiismeretes igazságáról meg vagyok győződve fáradságának némi elismerésül hagyom a briliáns karika-gyűrűmet és a tehének közül választhat egyet. A fentebbieken kívül ide érve a 14 ezer koronát és amit postmortuale címen kapok, azok felett rendelkezék a ftdő Káptalan bölcs belátása szerint, tekintettel a csekély jövedelemmel bíró tanítók fizetésének javítására.

Végül, ha paptársaim és mások közül valakit megbántottam, tiszta szívből bocsánatot kérek, hiszen az Ur Isten is megbocsát; valamint megbántóimnak én is lelkemből megbocsátok, haraggal nem akarok sirba szállani.

Végtelenül kegyes és irgalmas Isten, szentes kezeidbe ajánlom gyarló és bűnös lelkemet, melyért a Te Szent Fiaid Jézus Krisztus a keresztfán vérét ontotta, ne íteld meg igazságot szerint, hanem gyakorolj vele irgalmat és megtisztítva vidd be szent országodba. Igaz, hogy méltatlan szolgád voltam és sokat vétkeztem ellened, de most megtört és bánkódó lélekkel kérem irgalomtel bocsánatodat.

És Te Szepültelen Szűz Szenteséges Anyám Mária, esedezél számomra Szent Fiaid Jézus Krisztusnál irgalmat és bocsánatot, ki a bűnösök menhelye és pártfogója vagy, ki a hozzád folyamodókat úgy meghallgatod, mint az anya gyermekének kérését.

És te Szent József, a haldoklók kegyes védője és pártfogója, légy velem végső perceimben, hogy bűneimtől megtisztulva jelenjek meg az Ur ítélőszéke előtt.

Lelkemet Istennek, testemet a földnek ajánlva várom a dicsőséges feltámadást.

Nagyváradon, 1906. nov. 19.

Palotay László s. k.
kanonok.

Mint értesülünk, az egész hagyaték körülbelül 100.000 koronát fog kitenni.

Előfizetési felhívás.

Küzdelmeknek, válságoknak megyünk eléje s mikor a keresztény Magyarországnak annyi ellensége támadja meg ezt az országot, bizony elszorulhat minden becsületes szív a kérdésre: mit hoz a jövő?

Pedig nem szabad haboznunk, kételkednünk a válaszadásnál. A jövőben nem rejtezhet más, nem szabad másnak rejtekeznie, mint a megerősödött keresztény Magyarországnak.

Várnunk, akarnunk és előkészitenünk kell a jövőnek ezt az alakulását. Várnunk bizó reménységgel, akarnunk térfias erővel és előkészitenünk a szilárd alapok felépítésével.

A keresztény Magyarországnak alapja: a keresztény közvélemény.

Ennek a keresztény közvéleménynek szolgálatában áll lapunk. Ezt terjesztjük, ezt erősítjük abban a rendületlen meggyőződésben, hogy minden egyes napi munkánkkal ehhez a célhoz jutunk közelebb.

Nehéz munkánkhoz munkatársul hívjuk a közönséget. Kérjük az előfizetések megújítását, kérjük lapunknak minél hathatósabb terjesztését — a keresztény Magyarország propagandája, mindnyájunk hazafias érdeke számára kérjük e támogatást.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 .

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 24 kor.
Negyed évre 6 .

A „TISZANTUL”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

*** Udvari bál a budai ujjalotában.**
Hosszu idő után tegnap megvolt az első udvari bál. A bál az eddigi udvari bálók fényét minden tekintetben tulszárnyalta. A fényt csak emelte az, hogy a spanyol királyi pár is megjelent. A bál este fél kilenc órakor nyilt meg a budai vár ujjonnan épült fényes palotájában. 1300 meghívó lett kibocsátva s ezek tulajdonosai nagyobbreszt meg is jelentek. A bál előtt 7 órakor már igen élénk képet nyújtott a várpalota. Daliás magyar főurak dísz magyarban jelentek meg. Az elegáns frakkosok táborában festői színben tűntek fel a exotikus országok nagykövetei, akik mind dísz nemzeti ruhákban jelentek meg.

Nagyváradi Estilap. Ilyen címen látott ma napvilágot egy ujság, mely *Liptai Károly* ujságíró szerkesztésében jelent meg. Az ujság igen gazdag tartalma és ha megtartja a be-köszöntőjében tett ígérétét, ugy számíthat a nagyváradi közönség pártfogására. A lap csinos technikai kiállítása a *»Szent László nyomda«* modern berendezését dicséri.

*** Kinevezés.** A nagyváradi királyi ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe *Gallow Dezső* nagyváradi városi járásbírói díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

*** A nyugdíjbizottság ülése.** Nagy-Várad város nyugdíjbizottsága holnap, szombaton délután 4 órakor ülést tart a városházán.

*** A szocialisták szubvenciót kérnek.**
A szocialisták által alapított *»Világosság«* szövetkezet kenyérgyárának vezetői kérelemmel fordultak Nagyváradi városához. Azt állítják, hogy a szövetkezet által felállított kenyérsütőde törte meg a pékek törekvését, hogy a kenyéráratat felemeljék s naponta 500 koronát takarítanak meg a munkások a szövetkezet olcsó kenyere révén. Ezért kérik a várost, hogy részükre öt éven keresztül évi 1000 korona szubvenciót és ingyen világítást és vízvezetékívizet kérnek a várostól. Ezen kérelem legjobban bizonyít amellet, hogy a pékek nem adhatják olyan olcsón a kenyeret, mint a szövetkezet megkísérelte, mert ha a szövetkezet nem tud segély nélkül reusálni, hogy reusáljanak a különféle terhekkal megrótt pékiparosok.

*** A javithatatlan.** Tóth István bojtólakosnak, kire 8 hónapi börtönbüntetést mért nemrégiben a helybeli büntető bíróság, az igazságügyi minster megengedte, hogy a büntetés letöltését f. hó 1-én kezdje meg. Tóth Istvánt erről kellőképen értesítette is a helybeli kir. ügyészség. Tegnap délelőtt a Nagy-vásártéren közfelfűtést keltett egy férfiu, ki

kendőket és ruhaneműeket kínálgatott potomon megvételére. Az embert a rendőrszemigazolásra hívta fel, de ez nem tudott elfogadható magyarázatot adni. Erre a rendőr bekísérte az atyafit, akiről kiderült, hogy a lopással elítélt Tóth Istvánnal azonos. A rendőrség a nyomozat befejeztével átadja az ügyészségnek.

* **Meglopott honvédhadnagy.** *Miakics* Sándor honvédhadnagy panaszt emelt a rendőrségen, hogy tegnap estefelé Kapucinus-utca 19 sz. a lakása udvaráról 80 kor. értékű kerékpárját ellopták. Az eddig ismeretlen tettest nyomozza a rendőrség.

* **Megkéselt cigányasszony.** *Fekete* Lajos kőműves segéd tegnap délután 2 óratájta betért a kert-utcai »Zöld Hordó« néven nevezett italmérésbe s ott bort ivott. Az italmérésben ugyanakkor ott volt *Boka* Ágnes cigányasszony is, a ki a szesztől már a földön fetrengett. A pálinkamérő *Boka* Ágnes cigányasszonyt seprűvel kikergette az utcára. A fel-dühödött cigányasszony a kizavarás miatt *Fekete* Lajosnak támadt és papucsával elverte. Erre *Fekete*, ki szalvadást evett, a kezében levő zsebkéssel arcon szurta a cigányasszonyt s jobb szemén megsértette. *Boka* Ágnest a mentők a kórházba szállították, *Fekete* ellen a rendőrség folyamatba tette az eljárást.

* **A csákány miatt** Tegnap reggel egy-negyed 7 órakor a Kapucinus-utcán *Engel* és *Balázs* vállalkozó cég munkásai: *Percán* László és *Popa* Vaszali egy csákány kicserélése közben összekülönböztek s miközben a csákányt egyik a másik kezéből kirántani akarta, *Percán* homlokán a csákány oly sérülést ejtett, hogy a kórházba kellett szállítani. *Popát* letartóztatta a rendőrség.

* **Névváltoztatás.** *Kiskoru Schwalb* Pál nagyváradai főreáliskolai tanuló vezetéknévét »Szánó«-ra változtatta.

* **Az onyves kezű szobaleány.** Földváry Jenő Teleky-utcai ékszerészhez tegnap délután beállított egy szobaleányforma hölgy és gyűrűket kért mutatónak. Jó darabig válogatott az ékszerek között, majd mikor vásárlás nélkül távozott, vette észre az ékszerész, hogy egy 6 korona értékű gyűrű eltűnt. Rendőrség keresi a gyűrűs hölgyet.

* **Találtak egy kabátot.** Igazolt tulajdonos átveheti a rendőrség I. emelet 7. számú szobájában.

* **»Ez kell a magyarnak!«** Ez a címe egy új magyar dalegyvelegnek, mely a legutóbbi délelőtti hangversenyen került előadásra a házi ezred zenekara által a »Pannonia« étteremben. A nagyszámú közönség tetszéssel fogadta ugy ezt az ujdonságot, valamint a válogatott műsor többi száma is. A közönség már annyira megkedvelte ezt a valóban kellemes vasárnap délelőtti szórakozást, úgy, hogy ilyenkor zsúfolásig megtelnek a máskor is sűrűn látogatott éttermek. Czipóth kitűnő konyhája és italai szintén hozzájárulnak ahhoz, hogy a közönség a »Pannonia« éttermeket oly szívesen felkeresi. A vasárnap délelőtti hangverseny műsorát már szombati számunkban közölni fogjuk.

* **Magyar daltársulat a »Korona«-kávéházban.** Ma és mindennap esténként egy 12 férfi és női tagokból álló, jól szervezett daltársulat tamburazene kísérettel naponta változatos műsorral hangversenyez. Kezdeté este 9 órakor. Belépti-díj nincs. Egész éjjel nyitva. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel *Klein* Lajos kávé.

* **Náci bácsi mozija.** Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy sikerült egy elsőrendű Párisi mozgófényképpárral összekötésbe lépni. És így azon helyzetben va-

gyok, hogy vendégeimet a legjobb műsorral szórakoztassam. Kedvező időben az árnyas kert-helyiségben, kedvezőtlen időben a nagyteremben. Iognak tartatni minden nap az előadások. A n. é. közönség rendelkezésére állandóan friss csapolású Dréher-sör, tisztán kezelt borok, kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás. A műsor minden három napban teljesen új.

Legújabb őszi kalapok és férfi divat ujdonságok megérkeztek ROTH M. UTODÁNÁL.

* **Borsalino őszi kalap ujdonságai Reichard áruházába megérkeztek.**

A szénégetők bosszúja.

A cséklyei erdőben, hol a barna szénégetők élnek egyhangú életüket s ahol a sárkencék alatt lassan ég széné a fa és ahol most kiháló féliben van a természet, tegnap virradóra a kenyérért való durva harc borzalmas bosszúra gyújtotta egy pár elvetemült ember véréit. Megöltek egy munkást, azért mert szemet égetett ott, ahol a közelben mások is égetnek.

A borzalmas gyilkosságról tudósítónk a következőket telefonálja nekünk:

A cséklyei lakosság egyrésze már húzamosabb idő óta foglalkozik szénégetéssel, melyre kedvező talajt nyújt a környéken elterülő rengeteg erdő. A szénégetők napjai az utóbbi időkben kezdtek megszállva lenni. A környéken különböző ipartelepek létesültek s az eddig még talán be sem járt erdőrengetegben a szénégetők köze mindinkább sűrűbb szorult.

A feldolgozásra kínálgató erdőrengeteg fogásával nem állott arányban a szénégetők száma, mely ahelyett, hogy szintén fogyott volna még inkább növekedett. A szénégetők emiatt valóságos konkurenciái lettek egymásnak. Az eddigi barátságos viszonyt az ellenségeskedés a csunya irigység váltotta fel, s minden szénégető ellenséget látott társában, akit erre a munkára kényszerített a sors.

Ilyen ellenségnek tekintették a cécei erdőben *Rolnyik* András mészégetőt is. *Rolnyik* Czéczkén lakó földműves ember, s a szénégetéshez csak az utóbbi időben fogott hozzá, amikor már a mezei munkát befejezte. Ezt a vállalkozását *Rolnyik* nem jó szemmel nézték a régi szénégetők, akik emiatt többször össze is koccantak *Rolnyikkal*. A régi szénégetők nagy része bánáti ember, s már régen foglalkoznak Czéczke körül szénégetéssel.

Tegnap előtt este *Rolnyik*nál kint volt a felesége ételt vitt neki, aztán vissza tért a községbe. Reggel mikor ismét kiment a reggelivel a szénégető kemence mellett férje helyett egy borzalmasan megcsontított emberi hullát talált.

A hullának feje el volt vágva a törzstől. A fejen baltacsapások nyomai látszottak. Ezen kívül a jobb karja és jobb lába szintén le volt vágva s a hullától meglehetősen távolságban hevert. — A színhelyen több ember lábnyoma látszott.

Az esetről azonnal értesítették a nagybárdi csendőrséget, honnan *Koczka* csendőr-mester szállott ki a helyszínre. Az élesdi járásbírósgától a járásbíró jelent meg a színhelyen s megtartották a helyszíni szemlét.

Az eddigi nyomozások nem vezettek eredményre, mert az esetnek szemtanúja nem akadt. A gyanuba fogott szénégetők tagadnak. A hatóság a legnagyobb apparátussal dolgozik s reméli, hogy már a mai napon kézre keríti a tetteseket.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Biboros.

Szombat: Biboros.

Vasárnap délután: Tündérszereltem. Este Mókus.

A biboros.

Hatásos, mesteriesen pointírozott drámát írt *Parker* a gyónási titokról. A gyónási titok megtörhetlensége a világtörténelem egyik hatalmas tényezője, amely előtt feltétlenül fejet kell hajtania mindenkinek. Ezt a hatalmas tényezőt kapcsolja össze *Parker* az emberi szív legmélyebb érzelmeivel, összeütközést állít fel a kettő közt s mikor a leggyötrelmesebb próbák közt is rendületlenül áll a gyónási titok sérthetlensége, akkor hozza a kibékítő szerencsés megoldást.

Medici Giovanni bibornok a dráma hőse, akinek meggyónja *Strozzi* *Andrea*, a hadvezér, hogy megölte *Chigi* *Bartholomest*, aki nem akarta hozzáadni feleségül a leányát, *Filibertát*. *Strozzi* háboruba megy s az alatt a szerencsétlen véletlen folytán a bibornok öcscsét, *Giulianot* fogják gyanuba a gyilkosság miatt. A bibornok rettentő küzdelmet vív magában; de nem tehet öcscsért semmit. Mikor aztán *Giulianot* már a vesztőhelyre vinnék, a bibornok magához hivatja *Strozzi*t s az fölhevülésében maga árulja el, hogy ő gyilkolta meg *Chigit*. Fogságba vetik, a szerelmesek pedig, *Filiberta* és *Giuliano*, egymáséi lesznek.

A darab hatásának titka a pointírozás. Minden az igazi tettes leleplezését készíti elő; s mikor ez a negyedik felvonásban megtörténik, mintha valami nyomás alól szabadulna a közönség, percekig tart a taps. A többi jelenet is hatásos, ha néha a realizmus rovására is. És a mi manapság nem kis érdem: nem hamisít soha témája rovására,

Az előadás sorsa jórészt *Tóth Elek* kezében van, a ki a címszerepre sok ambícióval készült. A III. felvonás utolsó nagy jelenetét és a IV. felvonás alakoskodását el is találta pompásan; itt feltétlen elismerés illeti. Ellenben erősebben kifejezésre kellett volna juttatni ezt megelőzőleg a pap és a testvéri szív rettentő küzdelmét, kivált mikor anyja rákiált: »Te vagy testvéred gyilkosa!« Kifejezőbb arcjáték több hatást érne el. Az első felvonásban még több és könnyedebb elegancia kellene. Egy *Medici* bibornokról van szó! Kisebb szerepe van *Désinek* (*Strozzi*), de annak aztán minden sötét vonását kitűnően kifejezésre juttatta.

A megátkozási jelenet alatt nem szabad lekapni a fejét, mert nevetségessé válik. E kis hibát kivéve, egész alakítása harmonikus, tökéletes, arcjátéka (III. felvonás!) különösen sikerült. Úgyesen és helyesen jellemzett *Sik* *Rezső*; különben is rokonszenves szerepét igen jól játszotta. *Kassai* (*Chigi*) kissé túlzott; hanghordozása inkább operettbe, mint drámába való volt.

A két női szerepben *Angyal* *Ilka* és *Hevesi* *Mariska* tetszettek. *Krassnai* nem tudott eléggé belemelegedni szerepébe; pedig az ő szerepe csupa meleg érzés. Kisebb szerepekben *Szarvasi* és *Beregi* járultak hozzá a sikerhez, amely hiszen inkább részletbe vágó hiányokat, könnyen eltüntethető foltokat említettünk — a többi előadásoknál bizonytalán még fokozódni fog.

A rendezés ügyes, hatásos. Ellenben a diszletek kopott mivolta és hiányossága soha sem tűnt szembe jobban, mint a *Medici*-palota ütött-kopott mivoltában és a bibornok »fényes« kíséretének kifakult ruhájában.

Meglepetés. A színházba járó közönség napról-napra kellemes meglepetésben részesül. Alig, hogy felmutatja a jegyet, egy újságot kap ingyen: a »Nagyvárad Színpad«-ot. Ez a lap, mely *Rehberger Imre* szerkesztésében jelenik meg. Közli az aznapi előadás szövegét, a heti műsor és még két oldalra terjedő szórakoztató és mulatságos szöveget. A »Nagyvárad Színpad« nemcsak a színházban, hanem a tőzsdékben, kávéházakban és mozikban is ingyen kapható.

IRODALOM.

A Népművelési Közlöny új évtolyamának 2-ik száma jelent meg. *Bodnár János* szerkesztő ezúttal is ügyesen állította össze a lapot. Vezércikke a szabadtanítással foglalkozik. *Dús László* megszívlelendő dolgokat ír a mi népünkről. Krónika, egyesületi élet és lapszemle rovatok zárják be a füzetet.

Katholikus Szemle. A Szent István-Társulatnak magas színvonalon álló, jeles folyóiratának októberi füzetje a következő kiválóan érdekes és változatos tartalommal jelent meg: *Vargha Dezső: Bernardino da Feltre. Molnár István: A magyar agrár-kérdés magva. Vay Péter: A japán társadalom szervezete. Kocsis Lénárd: Tolsztoj. Tarcai György: Zsigmond király franciái. Szepessy László: Szent Margit. Körösi Albin: Az énekes fiú halála. Folyóiratok szemléje. Könyvismertetések és bírálatok.*

ÁVIRATOK.

Bulgária készülődik.

Berlin, október 1. Bulgáriában még nem lehet tudni, hogy mihez a közel jövő. Tény az, hogy a kis államban rövid időn belül nagy változások lesznek. Erre vonatkozólag az előző lépéseket már meg is tették, a cél azonban még nincs teljesen nyilvánosságra hozva. Bulgáriában jelenleg egyszerre 40 ezer tartalékos katonát vontak be szolgálattételre.

Az angol lapok a balkán politikáról.

London, október 1. Az angol lapok általában elítélik a monarchiának a balkán államokra vonatkozó politikáját. Azt írják, hogy az uralkodó a delegációk megnyitásakor proklamálni fogja az okkupált tartományoknak a monarchiába való bekebelezését.

MULATSÁG.

Szüreti mulatság. Tasnádon. A tasnádi kath. ifjúsági egyesület szeptember 27-én lényeseen sikerült szüreti mulatságot rendezett táncvigalommal egybekötve. A délutáni órákban a díszbe öltözött csőszleányok s csőszleányok az egyesület helyiségében összegyűlekezvén, a puttonosokkal, pandurokkal, dobossal és a többi szereplőkkel együtt lefényképeztették magukat. Aztán a párok rendbe állva, az egyesületi helyiség udvarán s környékén egybegyűlt nagyszámú érdeklődő közönséggel együtt a »Hymnust« elénekelve, nemzeti zászlók alatt vidám szüreti alkalmi nótákat dalolva, nagy sokaság kíséretében a »Központi« vendéglőbe vonultak, melynek összes termei csakhamar zsutolásig megteltek válogatott szép közönséggel. A szőlőlombokkal s friss szőlővel ékesített táncteremben a hegyközség nótáriusa

Sinkay Gyula kihirdetvén a szüreti törvényeket, megkezdődött a szőlőlepás, melynek elkövetőit az éber csőszleányok és csőszleányok, általános derűtség közt a hegybíróhoz elé vezették, hol illően megbírságotlították az egyesület pénztára javára. E közben virágos jókedvben folyt a tánc reggelig. Tiszta jövedelem az egyesület javára 250 korona volt.

Igazságszolgáltatás.

Boku Szevér.

Boku Szevér, az aradi »Tribuna« szerkesztője holnap fog beszámolni azon közleményekért, amelyeket lapjában közzétett.

Az érdekes tárgyaláson dr. *Csulyok Béla* elnökölt és a közvédat dr. *Váry Albert* kir. ügyész képviseli.

NYILTTÉR.

Természetes alkólikus

KRONDORFI

SAVANYÚVIZ

kiváló nyálkaoldó és huyghajtó gyógyhatásu

Különlegesség gége, gyomor, vese, hólyag
fűd, rekedtség, köhögés
köszvény és bélbetegségeknel.

Bor és Pezsgőhöz legjobb ital. xx 307. 1-50

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

29.

Mátyás arcát e szavak hallatára előbb a fellobbanó harag pirja borította, aztán elsápadt

— Ember! — kiált föl szemrehányón, nem lehetsz oly megátalkodott gonosz! Nem, nem, ez lehetetlen! . . .

— Micsoda gonosz? kelmed tartozott nekem négyszáz forinttal, átadott nekem kétszázat s rá jegyeztem a kötelezvényre törlesztés gyanánt kétszáz forintot, sem többet, sem kevesebbet. Miben rejlik itt tehát a gonoszság s van-e a világnak olyan fiskálisa, ki sikkasztással vagy csalással vádolhatna?

— De nem így egyezkedtünk!

— Nem így egyeztünk? De mikor volt ez? S tehetek-e én róla, hogy a szolgabíró betoppant Szikfalvára s annyira megszerette ezt az istentől elrugasztott helységet, hogy nyolc hétnél tovább időzött itt.

— Nem arról van most szó, hanem arról, hogy ama pénznek felére mulhatlan szükségem lévén, át akarod-e adni?

— Nem! — felelt Icig határozottan.

— Szóljunk tehát őszintén, célod már eleve az volt, hogy rászédjél.

— Szóljunk értelmesen, — viszonzá a korcsmáros, — célod önkényt érthetőleg az volt, hogy követelésemből a mit lehet megkapjak, de szóljunk őszintén, ha kelmednek az őszinteség annyira tetszik: csodálkozhat-e azon, ha nem hitelezek oly embernek, kinek semmi

kilátása sincs, hogy tartozását megfizethesse! Ha még reménye lehetne, hogy bírónak megválasztják, más volna, de ehhez semmi remény sincs, mert vagy leteszik, vagy nem választják meg.

Mátyásnak e szavakra minden csöpp vére arcába szállt, véreire duzzadozva, megepedéssel fenyegették s volt egy perc, midőn testi erejének érzetében arra gondolt, hogy hatalmas öklével lesujtsa az erőtlen vézna alakot; azt, kit hangjának térfias csengése máskor remegésbe ejtő s ki most szemérmetlenül arca közé dobja szegénységét s gyalázatát.

De Mátyás már veszteni kezdé a függetlenség bátorságát s lelke meggörnyedt ama járomban, mit az első hiba mér a büszke lélekre.

— Hogy nagy gazember vagy, annyi szent és való, mond, letörölvén széles homlokáról a verejtéket, nem tudom még mit tegyek veled, előbb gondolkoznom kell!

S a falubíró hazaballagott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 1.

Oszták hitelrészvény	—	—	681.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Oszták-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	562.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 1.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.36
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. okt. 1.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	—	—	136.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	145.—
Oszták járadék papírban	—	—	97.25
Oszták járadék ezüstben	—	—	99.—
Oszták járadék aranyban	—	—	116.50
Oszták korona járadék	—	—	97.50
1860. oszt. államsorsjegyek	—	—	150.25
Oszták magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Oszták hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51
20 frankos (Napoleonier)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Magyar királyi államvasutak.

204757—1908. C. III.

Új személydijszabás életbe lépése.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a Baja-Zombor-Ujvidéki és Hégyfeketehégy-Palánkai h. é. vasutaknak »Dél-dunavideki h. é. vasut« cím alatt történt egyesülése folytán ezen vasuton f. évi november hó 1-én új személydijszabás lép életbe, mely által az 1906. évi február hó 1-én életbe lépett személydijszabások érvényen kívül helyeztetnek.

Az új személydijszabás mellyel a menetdíjak részben felemeltek részben leszállítottak a magy. kir. államvasutak dijszabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. szám) 20 fillérért kapható.

Budapest, 1908. szeptember hóban.

Az igazgatóság.

4142—908. éln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági elhalálozás folytán megüresedett és a f. é. október hó 8-ik napján megtartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésen választás útján betöltendő irnoki állásra a törvényhatósági bizottság 346-11251-1908 kgy. számú határozata alapján ezennel pályázatot hirdetek.

Az irnoki állás ez idő szerint évi 1320 korona fizetéssel és 460 korona lakbér illetménnyel van járadalmazva és nyugdíj jogosultsággal bír.

Az 1883. évi I. t. c. értelmében szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények Méltóságos Glacé Antal főispán urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve a polgármesteri hivatalba legkésőbb f. évi október hó harmadik napjának d. u. 5 órájáig beérőleg nyújtandók be. A később beadott vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyváradon, 1908. szeptember hó 18.

Rimler Károly,
polgármester.A m. kir. államvasutak budapesti jobbparti
üzletvezetősége.

35678—III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Kishegyes-Bácsfeketehégy állomásán lévő buffet bérletére 1908. évi december hó 1-től számítható három évi időtartamra, azaz 1911. évi november hó 30-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az 1 korona béléssel és »Ajánlat a magy. kir. államvasutak Kishegyes - Bácsfeketehégy állomásán lévő buffet bérbevételére a 35678. számhoz« felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönbön a kellő okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparengedély, honossági igazolvány stb.) felszerelt ajánlatok 1908. október hó 15-én déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak budapesti jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalához (Budapest, VIII., Kerepesi-ut 3. szám) posta útján térítve vevény mellett nyújtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 100 azaz egyszáz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban nevezett üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál 1908. október 14-én déli 12 órájáig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tízennégy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíthatni.

A buffet bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Budapest, VIII., Kerepesi-ut 3. szám, II. em., 80. ajtó), vagy a szabadkai forgalmi

főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekintethetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A magy. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül a felajánlott bérre szabadon választhassanak.

Tájékoztatásul még megjegyezzük, hogy a vendéglős az állomáson lakást nem fog kapni s hogy úgy a buffetasztal felállításáról, mint a vendéglői iparhoz szükséges hatósági engedély megszerzéséről neki magának, saját költségén kell gondoskodnia.

Az üzletvezetőség.

Kevéssé használt

irodai rács pénztárasztallal, továbbá két vasajtó és egy vasablak eladó. Bővebbet »Magyar bank« részvénytársaságnál.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-
PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 $\frac{1}{2}$, 32, 35, 40, 41, 44 $\frac{1}{2}$, 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: BREITENSTEIN és FRIEDLÄNDER Teleky-utca 40. sz. ki egyszerűs mind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében 1 koronás szövetkezetet alakít.

»Közgazdasági Koronás Takarékek és Hitel szövetkezet« címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj befizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseiket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik.

Közgazdasági Bank R-T.

FOGAK

3 koronától feljebb; csapfog 5 korona és 8 korona.

aranyfog 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szak-

mába vágó munkát olcsó árban és jótállással

FOGMÜTEREM Nagyvárad, Rákóczi-ut 22.

Szüretre

tüzijátékok, raketták és göröglüz nagyban és kicsinyben kaphatók.

BORNOMÓ ZSÁKOK
és ürmöshöz való szerek.

Továbbá ajánlom mindenemü faj-kávéimat úgy nyersen, mint pörköltve. A nap bármely szakában friss pörkölés, továbbá a marokkói császárságból darált kávémat különként 1 frt. 68 kr.-ért. Friss idei főzelékek s déli gyümölcsök s a mai naptól Kugler (Gebraud) mignon süteményei, csukokái, csokoládé és teakenyerei kaphatók : : :

KÁDÁR JÁNOS fűszer és csemege
üzletében.

Jó karban levő ablakok, vízvezetéki kút, folyosó ablak
jutányosan eladó.

Lukács György-utca 8. szám.

!!! Idei akác méz !!!

NAPONTA friss tea-vaj ::

NAPONTA frissen pörkölt kávék

NAPONTA legízletesebb francia faj

csemegezőlő szétküldés.

BORNOMÓ ZSÁKOK,

ÜRMÖSÁGYHOZ szükséges anyagok. Nemkülönbön tiszta és friss fűszerárak a legelőnyösebben beszerezhetők

MEZEY JÁNOS ÉS TÁRSA

fűszer és csemege üzletében Szent László-tér nagyvárad takarékpénztári épület. Telefon 249.

! Friss töltésű ásványvizek. !

Flegman Ármin

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR

tisztelettel értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy női divat- és confectio-üzletét

angol és francia
ruha-vállalattal

kibővítette; mérték utáni toilleket a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mérsékelt, szolid árban készít, továbbá, hogy a közelgő idény újdonságai

**kész női felöltőkben,
szövetekben és diszekben**

dus választékban már raktáron vannak.

KÉSZIT:

Mindennemű vasszerkezeteket, vashidakat, vasszerkezetű víztornyokat, víztartályokat, — csigalépcsőzetet, tüvegterőket, vasablakokat, modern vasrácsoszatokat, különleges takaréktűzhelyeket.

**Géperőre berendezett vasszerkezet, épület, mű-
:: lakatos, sajtoló és csavargyártó telep ::**

HRAZDIL EMIL Nagyvárad, Rózsa-u.
== Saját-ház. ==

Mindennemű lakatos árukban nagy raktár. Vidéki szállításokra berendezkedve. — Tanulók felvétetnek.

KÉSZIT:

M. kir. szab. ablak szellőztetőt, szab. önműködő ajtócsukót. Padlásvilágító és szellőztetőket. Fa és acélredőnyöket napellenzőket, vas és réz portálékat, mindennemű lakatos áruk gyártója.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■

==== Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán. =====

Nagyvárad és Bihar megye legnagyobb kész női és gyermekruha áruháza Wéber Testvérek.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó bevásárlási forrás. =====

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
==== Bémer-tér. =====

Megrendelések 2 nap
- alatt készülnek. -

Mérték utáni megrendelések elfogadtnak.

